

Dzień Śląskiej Mowy

Wpisany przez Ludwik Poloczek

poniedziałek, 25 stycznia 2016 23:16 - Poprawiony wtorek, 02 lutego 2016 19:14

Międzynarodowy Dzień Języka Ojczystego – Dzień Śląskiej Mowy



Dzień Śląskiej Mowy

Wpisany przez Ludwik Poloczek

poniedziałek, 25 stycznia 2016 23:16 - Poprawiony wtorek, 02 lutego 2016 19:14

Tradycja obchodów Dnia Śląskiej Mowy w regionie jest stosunkowo młoda, czemu trudno się dziwić. W okresie panowania niemieckiego etnolekt Ślązaków traktowany był jako miejscowy dialekt języka polskiego. Sytuacja właściwie nie uległa zmianie ani w ramach autonomicznego województwa śląskiego, ani też w okresie PRL-u. W Polsce Ludowej nasz etnolekt traktowano jako gwarę i systematycznie trzebiono z powszechnego używania w przestrzeni publicznej. Przenoszono to w pewnym sensie na status społeczny użytkowników etnolektu, praktycznie zamykano ślączyznę w swoistym skansenie i skazywano tym sposobem na powolny zanik. Literacki język polski stawał się jakby gwarantem awansu społecznego Ślązaków. Rodzice, chcąc uchronić swoje pociechy w procesie edukacyjnych od przykrości których sami doświadczyli, po części świadomie unikali porozumiewania się ze swoim potomstwem w etnolektie śląskim.

Dopiero przeobrażenia końca XX wieku, których w Polsce doświadczyliśmy, pozwoliły inaczej spojrzeć na nasz dialekt, dając impuls do jego rozwoju. Powoli coraz wyraźniejsza staje się nawet afirmacja śląskiej mowy, jako ciągle wyraźnie brzmiącego i swoiście duchowego elementu naszej małej ojczyzny, bez którego przecież w unitarnym państwie odrębność etniczna Ślązaków uległaby szybkiemu zanikowi na naszej górnośląskiej ziemi.

W znaczącym stopniu do tej afirmacji przyczyniła się popularność konkursu „Po naszymu, czyli po śląsku”, organizowanego cyklicznie już od ćwierćwiecza przez Radio Katowice, którego inicjatorką była, a organizatorka jest po dzień dzisiejszy, pani senator Maria Pańczyk. Ten pierwszy i najważniejszy konkurs zaowocował licznymi lokalnymi inicjatywami o podobnym charakterze.

Szperając głęboko w Internecie można natknąć się również na informacje dotyczące inicjatyw zbliżonych do idei Dnia Śląskiej Mowy, jednakże nie łączono tego od razu z Międzynarodowym Dniem Języka Ojczystego, który przypada na dzień 21 lutego i obchodzony jest już od kilkunastu lat. Dopiero rok 2010 okazał się być rokiem przełomowym. W tym właśnie roku jednoznacznie i oficjalnie zorganizowano Dzień Śląskiej Mowy w ramach Międzynarodowego Dnia Języka Ojczystego, co miało miejsce w Rudzie Śląskiej. Inicjatywa należała do halemskiego Koła Związku Górnośląskiego, które z tej okazji po raz pierwszy przyznało odznaki „Pszociela Ślonski Godki”. Koło ZG tym sposobem zaakcentowało szczególnie znaczenie tego święta dla osób po dziś dzień posługujących się etnolektem śląskim.

<http://www.wiadomosci24.pl/artukul/...>

Dzień Śląskiej Mowy

Wpisany przez Ludwik Poloczek

poniedziałek, 25 stycznia 2016 23:16 - Poprawiony wtorek, 02 lutego 2016 19:14

W kolejnym roku halembskie Koło ZG, przy współpracy z Gimnazjum nr 5 w Rudzie Śląskiej, zorganizowało ogólnomiejski konkurs recytacji śląskiej poezji dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych – co odbywa się od 2011 roku cyklicznie.

Znaczący wpływ jednak na spopularyzowanie Dnia Śląskiej Mowy miało już potem zaangażowanie się w tę sprawę pośła Marka Plury, który po dzień dzisiejszy, będąc już europoseł, promuje ideę systematycznie. Stopniowo to święto zyskuje na znaczeniu w środowisku autochtonów, choć nie tylko, bo popularność naszego etnolektu powoli rośnie.

Podobnie jest zresztą z odznaką „Pszociela Ślonski Godki”, która niejako „wystartowała” równolegle, a której historię warto przy okazji przybliżyć.

Początkiem tej inicjatywy był o rok wcześniejszy pomysł zorganizowania plebiscytu internetowego o takiej właśnie nazwie. Pomysł ten pojawił się na spotkaniu stowarzyszenia „Pro Loquela Silesiana’ już w 2009 roku. Został początkowo zaakceptowany przez PLS i przystąpiono do jego realizacji. Szybko jednak wywołało to ogromną falę hejtu na popularnym wtedy portalu „nasza-klasa.pl”. W efekcie został jednak przeprowadzony jako plebiscyt o charakterze autorskim, prywatnym, choć pod patronatem stowarzyszenia. Wydarzenia związane z pierwszą edycją plebiscytu zostały zresztą nieomal kronikarsko przedstawione w sztuce o tytule „Plebiscyt we Necie”, wydanej w 2011 r.

<http://www.wiadomosci24.pl/artukul/...>

Uroczysty finał odbył się we wrześniu 2009 roku. Laureatom wręczono wtedy pamiątkowe medale, a przy okazji pojawiły się pierwsze datki z przeznaczeniem na sfinansowanie stosownej odznaki.

<http://www.nettg.pl/news/11803/pszo...>

Podjęło się tego halembskie Koło Związku Górnośląskiego. Zadanie zostało zrealizowane skutecznie w przeciągu kilku miesięcy, a inauguracja nadań nastąpiła właśnie z okazji Dnia Śląskiej Mowy w 2010 roku. Sama odznaka cieszy się również sporą popularnością. Po dzień

Dzień Śląskiej Mowy

Wpisany przez Ludwik Poloczek

poniedziałek, 25 stycznia 2016 23:16 - Poprawiony wtorek, 02 lutego 2016 19:14

dzisiejszy nadano przeszło półtorej setki odznak w stopniu brązowym, kilkanaście srebrnych i jedna złotą.

Bronisław Wątroba